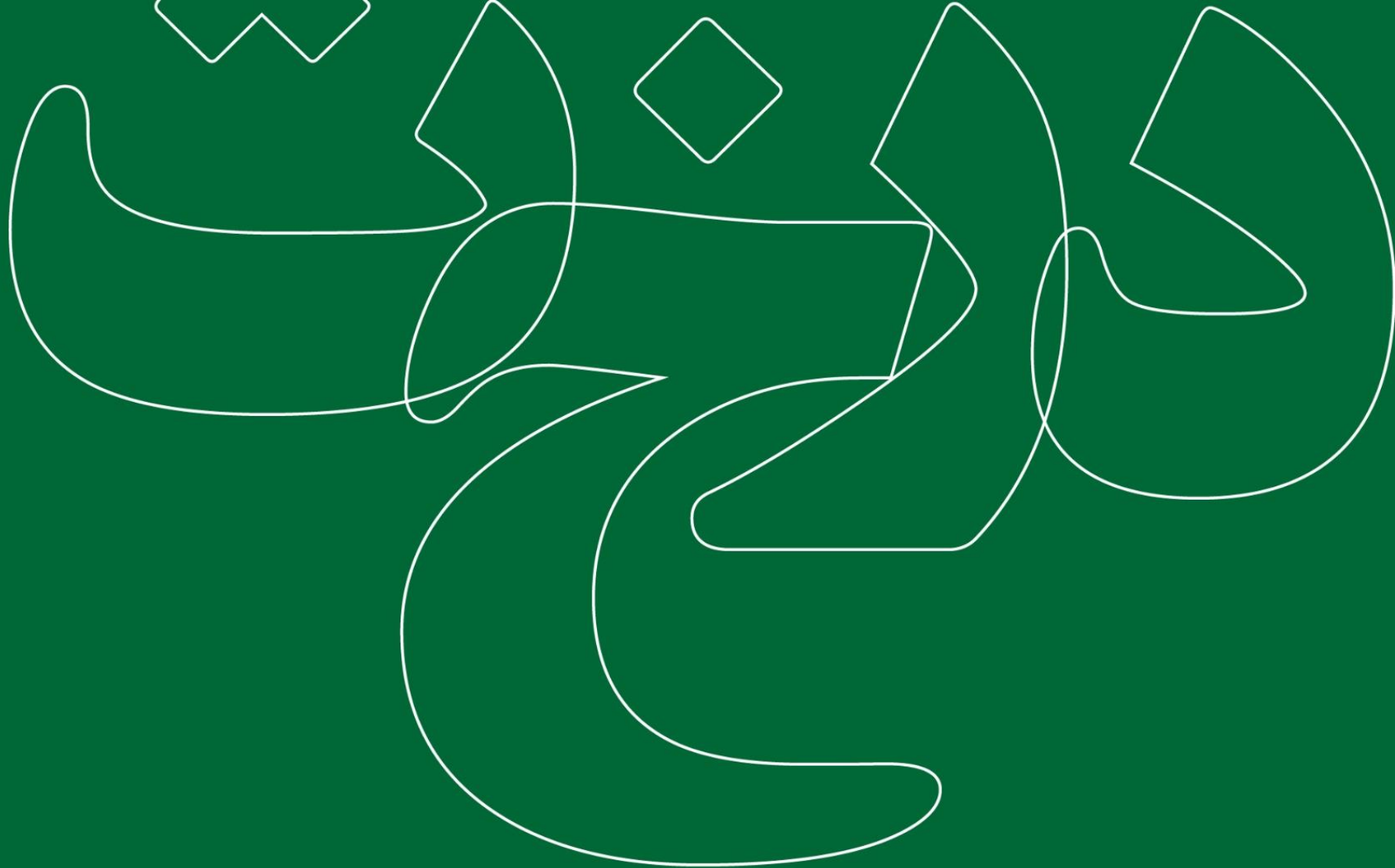

بِسْمِ اللَّهِ

نهاد شناسی

کارگاه ضمیمه روش‌های تدبیر کلمه‌ای
تابستان ۱۳۹۹

نهاد و نشانه

- هر کلمه ای که میخوانیم مجموعه ای است از نشانه های گرافیک و دیداری.
- نشانه های تصویری بررسی و تحلیل تصویر در گردش میان شباهت (شمایل)، نشان (نماینه) و قرارداد (نماد) است.
- نماد از قدرت تجسم مایه می گیرد و دارای رابطه "این همانی" است با چیزی که به صورت نمادین نشان می دهد و در ذهن مخاطب بر آن معنا دلالت میکند.
- تمامی عناصر در هنرهای اسلامی مانند نگارگری، معماری، موسیقی و ... مملو از عناصر و مفاهیم نمادین هستند که به حقیقتی ماوراء خود نظر داشته و اشاره می کنند.

- هنرمند تجسمی در قاب اثر خود قصد دارد پیامی را در قالب نمادها و نشانه‌ها به مخاطب بیان کند شبیه به نویسنده‌ای که در متن خود قصد دارد در قالب کلمه‌ها حرف خود را به مخاطب منتقل کند.
- هنرمند تجسمی با نماد تصویری امکان گفتگو و ارتباط با مخاطب را پیدا میکند
- نماد در (قاب) و در ارتباط با اجزاء (قاب) معنایی را به ذهن مخاطب تداعی میکند
- هر نشانه در متن (قاب) و در رابطه با لایه‌های دیگر متن (قاب) تولید و دریافت میشود
- از این رو نماد مانند کلمه است که معنایی را با خود حمل میکند و واسطه رساندن معنا است که هنرمند متکلم آن و مخاطب دریافت کننده آن معنای است
- نماد وسیله انتقال برای صعود ذهن از عرصه ملموسات (مصادیق) به عالم غیب (معنا) است
- انسان با دیدن مصداق‌ها و ربط آن به معنا، مفهوم نشانه در ذهنش ساخته و پرداخته میشود. این مفهوم متناسب با ظرفیت و آگاهی در هر زمان سطح و مرتبه‌ای از فهم و دریافت برای انسان ایجاد میکند
- همه عالم جلوه‌های متکثر و نمادین حقیقت وجود و تجلی الهی است

بررسی پدیده درخت در قرآن

بعد از مطالعه جدول آیات انواع درخت در قران،
کارکرد درخت در چند مرتبه قابل تفکیک است:

- درخت در زندگی اولیاء و انبیاء
- درخت در نشان دادن قدرت خدا
- درخت در زندگی انسان و مخلوقات
- درخت تسبیح گوی خدا
- تمثیل درخت
- تشبیه درخت
- درختان آخرتی
- درختان خاص

نهاد درخت

■ انسان همواره نوعی پیوستگی پدر فرزندی با درخت احساس میکند.

■ در هنر های سنتی ایران درخت نماد وحدت در کثرت است، چند شاخه از یک ریشه می روید و دوباره به صورت دانه و میوه در هر شاخه به وحدت می رسد.

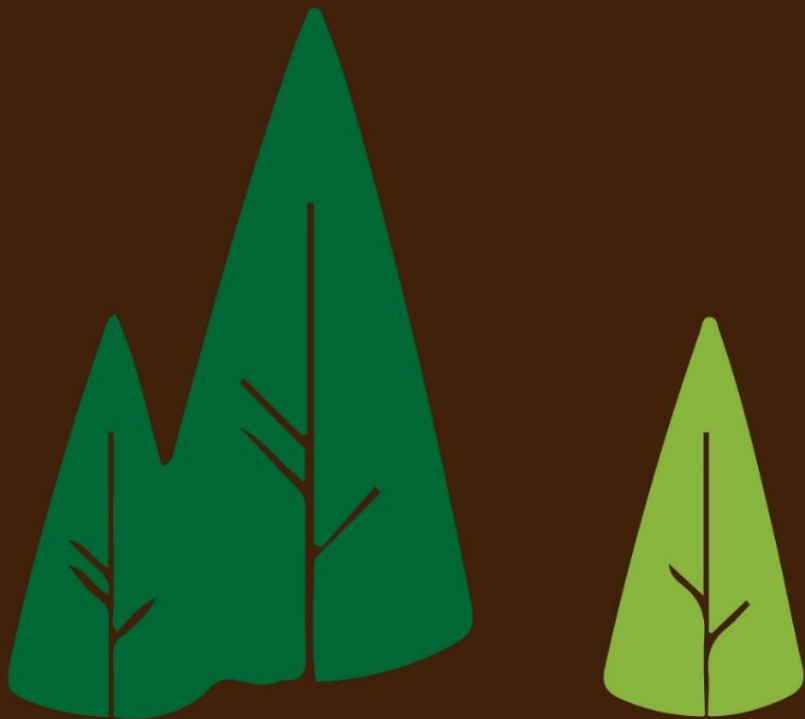
■ همین اصل پایه و اساس اولیه را در هنرهای اسلامی پی ریزی کرده است. از این رو در مناره ها، گنبد ها، کتیبه مساجد، فرش و ... نماد وحدت در کثرت و کلمه توحید هستند

■ کارکرد انواع درخت در مثل و نماد سازی

■ کارکرد اجزاء درخت در مثل و نمادسازی

■ کارکرد ویژگی های درخت در مثل و نمادسازی

■ کارکرد و ویژگی های درخت در شکل فرد و درختان در شکل اجتماع

تحلیل نهاد درخت در هنرهای تجسمی گرافیک و پوستر

The 9th
Fajr International
Festival of Visual Arts

Tehran Museum of Contemporary Art

22 January - 18 February 2017

www.irafestival.ir

نهمین
جشنواره بین المللی
هنرهای تجسمی فجر
موزه هنرهای معاصر تهران
۲۰ - ۲۳ بهمن ۱۳۹۵

■ درختی که بصیر است ...

■ درختی که می اندیشد... و ثمر دارد...

شیراز - نهمین جشن هنر
۲۳ مرداد ۱۳۵۴

9th Festival of Arts SHIRAZ PERSEPOLIS
21.30 AUGUST 1975

■ درخت کهن که همچنان زنده است ...

چون کوه سربلندیم
چون سرو راست قامت

چون کوه سربلندیم
چون سرو راست قامت
چون کوه سربلندیم
چون سرو راست قامت
چون کوه سربلندیم
چون سرو راست قامت
چون کوه سربلندیم
چون سرو راست قامت
چون کوه سربلندیم
چون سرو راست قامت

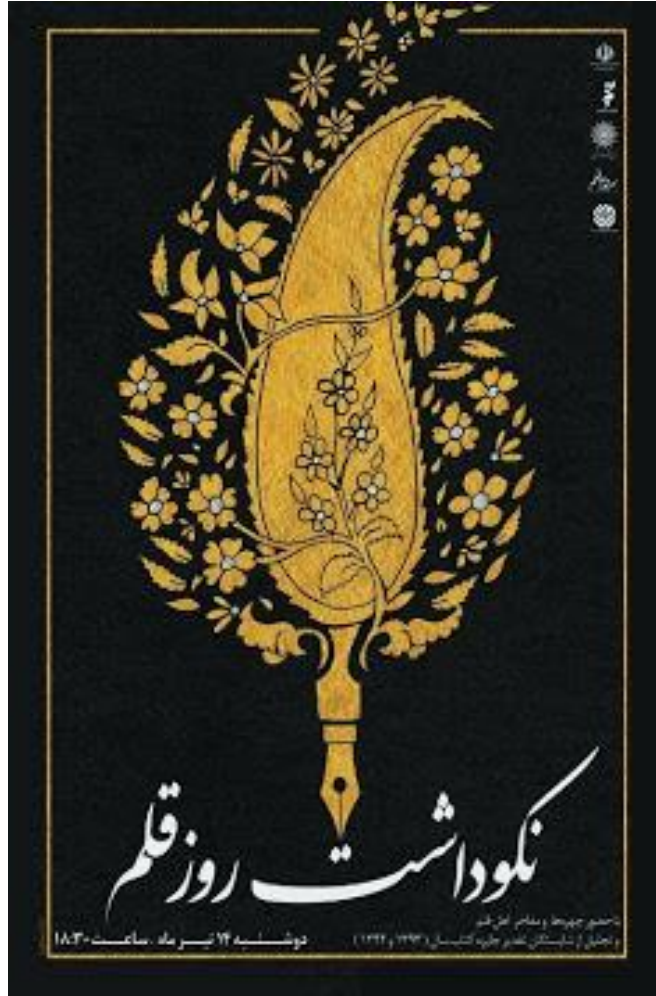
The Resistance

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

■ درختی که سر بلند است چون سرو ...

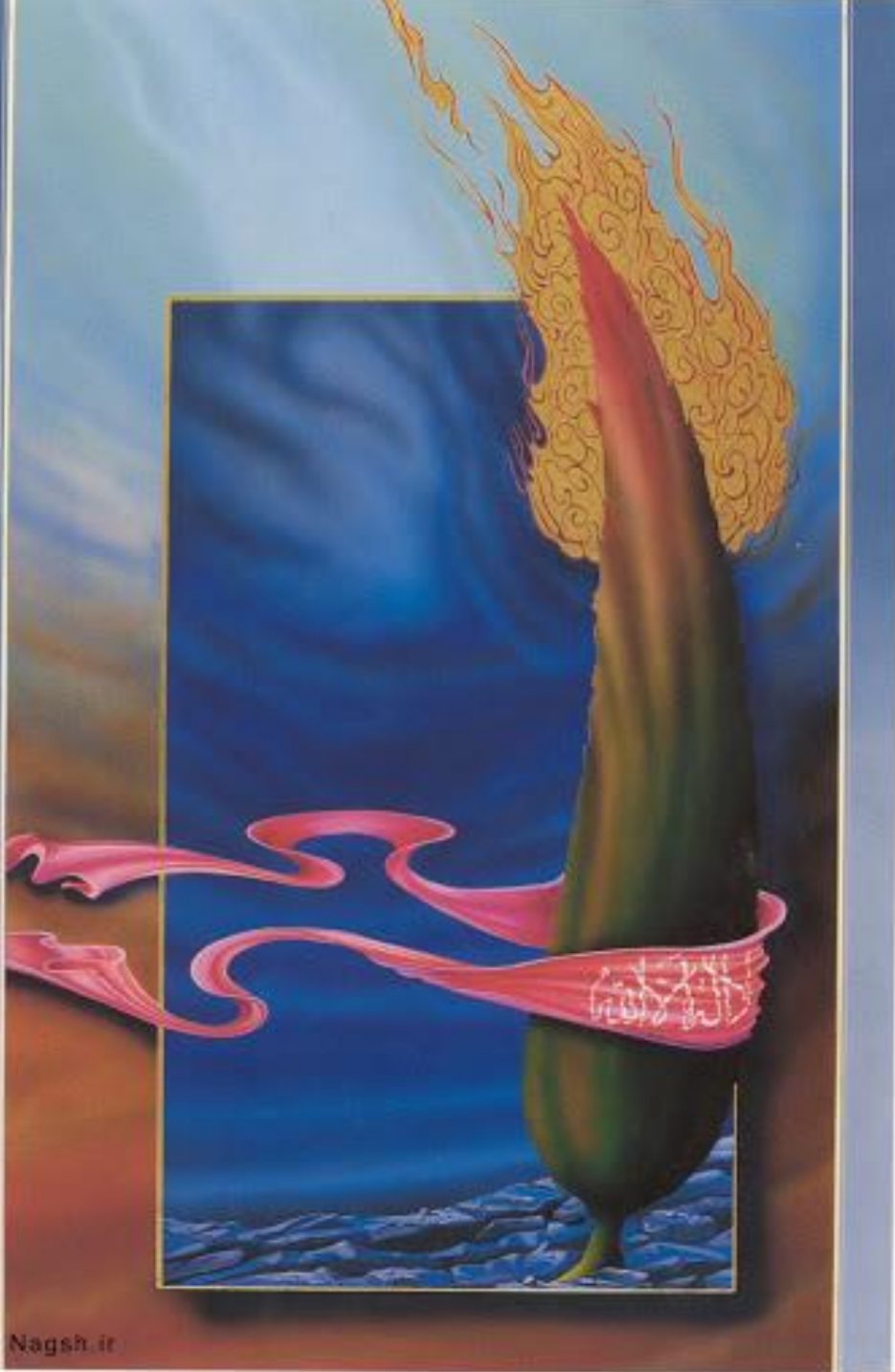
▪ دست و درخت که ...

■ درختی که قلم است...

تحلیل نهاد درخت در هنرهای تجسمی نقاشی و تصویرسازی

Nagsh.ir

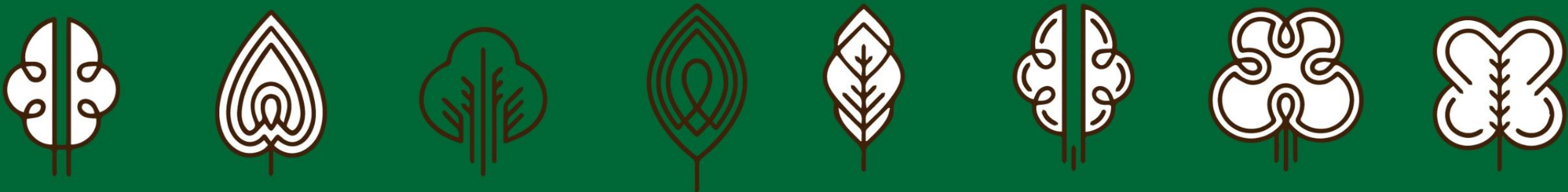
■ درخت در مرتبه ...

■ استفاده از درخت در تصویرسازی کودک
درختی که خانه است

■ درختی که ...

تحلیل نهاد درخت در هنرهای تجسمی نشانه و لوگو

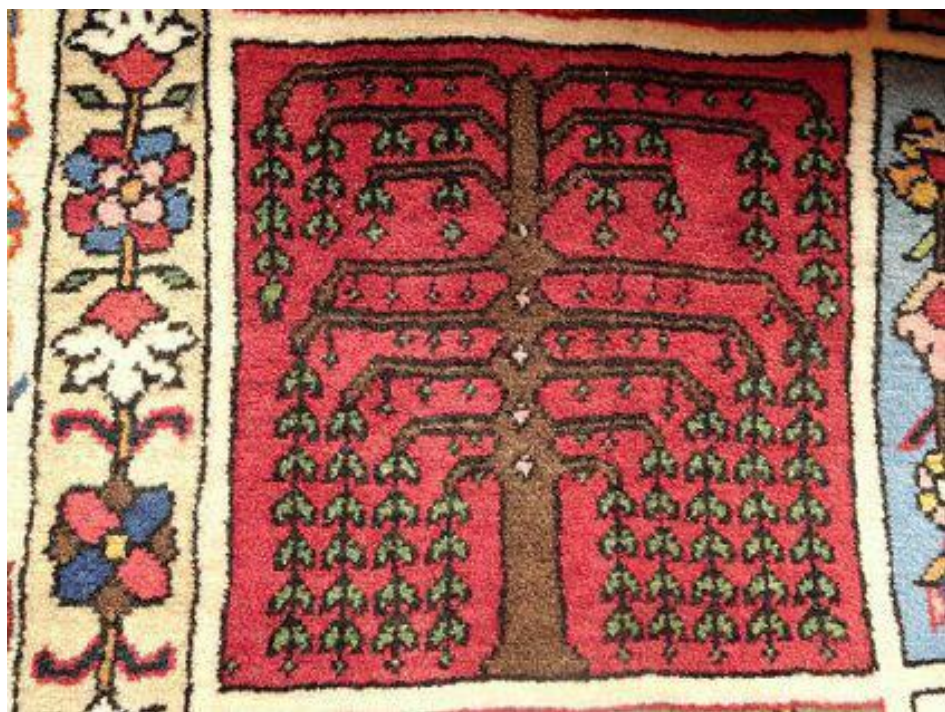

■ درخت در این نشانه نمایانگر بستر و اقلیم و دارایی ها است

تحلیل نهاد درخت
در هنرهای تجسمی
صنایع دستی و فرش

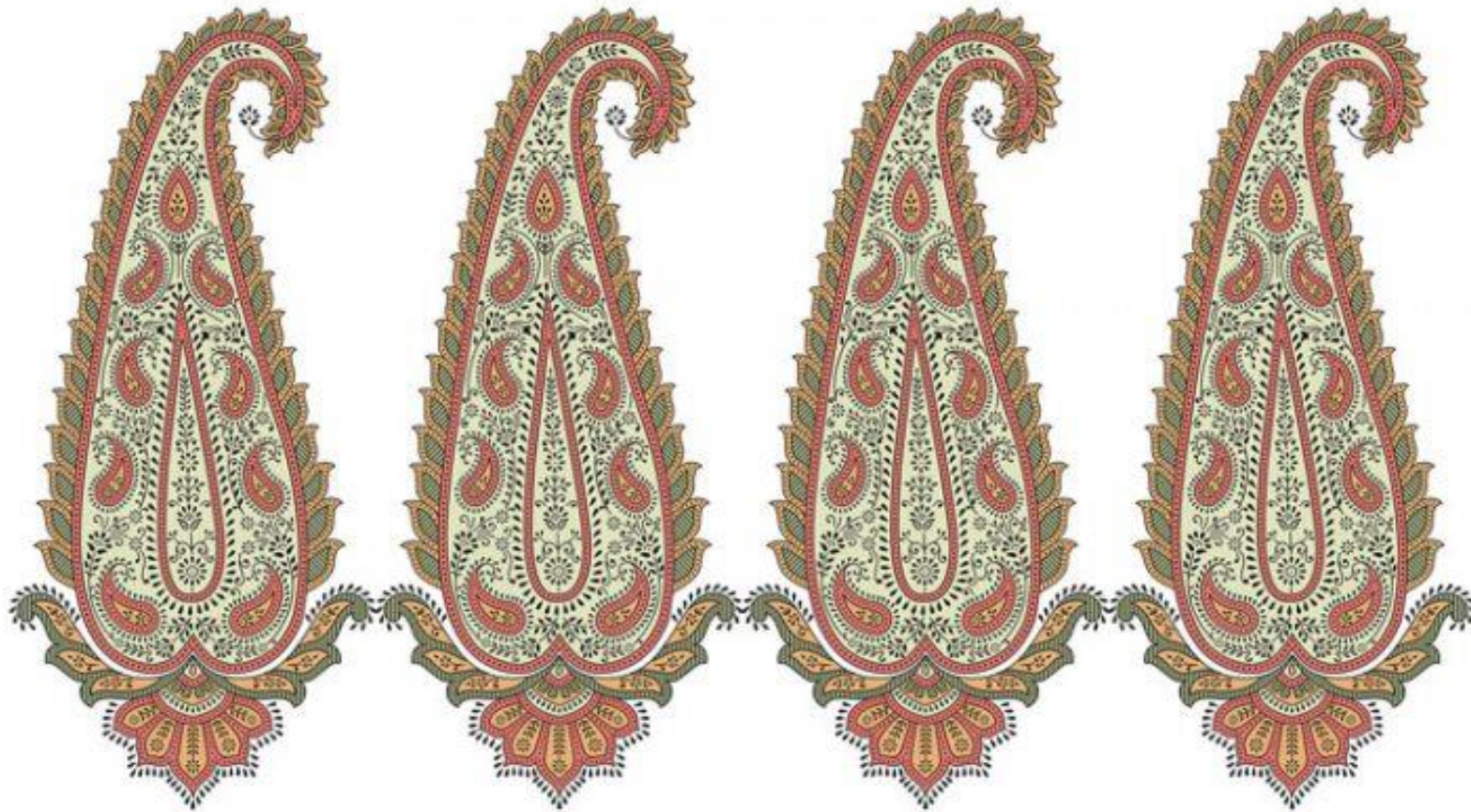
■ فرش آینه عرش، بازتابی از نگاره ها و طرح و نقشهای نمادین با الهام از باورها، اندیشه ها و آرزوهای انسان فرش نشین است

■ بستر این نقش مایه (درخت بید مجنون) در قالی خشتی (چهارمحال و بختیاری)، نماد انسان خاضع و نیایشگر است

■ نماد درخت در این طرح محرابی پته دوزی در شکل درخت پر شکوفه و شاخه هایی رو به آسمان نماد ...

■ درخت سرو خمیده در نقوش قلمکاری

■ طرح بته جقه ای به تعبیری سرو سر کج است که نشانگر اطاعت او در مقابل باد است (تمثیلی است از فرمانبرداری انسان‌های مسلمان در برابر شریعت).

■ در فرهنگ شیعی ایران درخت سرو نماد حضرت ابوالفضل (ع) و همچنین نماد مقاومت و ایستادگی...

• درخت سرو درختی است که همزمان دو اصل مؤنث و مذکر را در وجود خود دارد. در هنر اسلامی به معنای مسلمان کامل شناخته می‌شود

تحلیل نهاد درخت
در هنرهای تجسمی
معماری و نقش برجسته

درخت سرو در آثار کهن بخاطر بی‌خزانی و سبزی چهار فصلش نماد جاودانه و بی‌مرگی

■ درخت در کاشیکاری نماد درخت زندگی و حیات جاویدان در مرتبه بهشت است

تحلیل نهاد درخت در هنرهای تجسمی نقشه و نهاد

■ نمودار درختی در اینفوگرافی یا اطلاع نگاشت

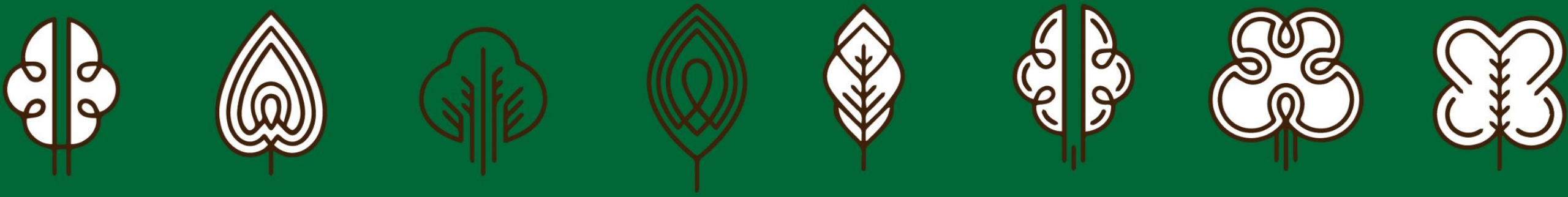
■ نقشه درختی نسب شناسی
شجره نامه

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود

مثل من و علی مثل درختی است که من ریشه و ساقه و علی شاخه آن و حسن و حسین - علیهما السلام - میوه آن درخت و شیعه برگ های آن درخت را تشکیل می دهند
آیا از اصل و ریشه پاک جز میوه پاک انتظار می رود؟ و من شهر علم و دانش هستم و علی - علیه السلام - درب آن است ، پس کسی که خواست به شهر علم دست یابد ، باید ، از درب آن وارد شود .

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى فَاطِمَةَ وَأَبِيهَا وَبَعْلِهَا وَبَنِيهَا